Український Народний Союз — 75 років — Службі Народові

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303. 434-0237, 434-0807. УНСоюзу: 435-8740. — Тел. в Ню Йорку: — BArcly: 7-4125. УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 150. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 19-го СЕРПНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 19, 1969 No. 150. VOL. LXXVI

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 18 серпня 1969

В АМЕРИЦІ

СЕНАТОР - РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ стейту Ню Йорк, Чарльз Е. Гуделл, загрозив губернаторові Рокефеллерові, що він готовий розколоти республіканську партію в цьому стейті, якщо губернатор не прокличе до порядку деяких партійних лідерів, які ведуть приватні розмови про те, що Гуделла треба заступити кимось іншим. 11 місяців тому Рокефеллер іменував Гуделла стейтовим сенатором на місце вбитого сен. Роберта Кеннеді, демократа.

УРЯДОВО ЗАТВЕРДЖЕНО В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК підвишку індивідуальних вкладок до обезпеченевої організації „Блу Кросс" у висоті 43,3 відсотка. Підвишка обов'язує з дня 1 жовтня цього року та охопить 4,8 мільйона осіб забезпечених на випадок хвороби в організації „Блу Кросс" у цьому стейті.

ДОВГОЛІТНІЙ ФЕДЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР стейту Ню Йорк, демократ Роберт М. Морґентау, буде звільнений з своїх обов'язків і заступлений республіканцем, адвокатом Вітні Н. Сеймуром мол., давнім приятелем посадника міста Ню Йорку, Джана Ліндсі. Ця зміна станеться, як припускають, аж після міських виборів у листопаді ц. р.

НАРОДИЛА ЧЕТВЕРНЯТА п-ні Елеонора Шваб з Ню Йорку, привівши на світ в суботу, 15-го серпня, чотирьох хлопчиків в презбитеріянському госпіталі Колумбійського університету. Породілля і немовлята почувалися добре.

БЕЗЦІННІ СКАРБИ З 16-ГО СТОРІЧЧЯ, загарбані еспанцями в 1553 році від ацтеків, зникли з морського дна в Мексиканському заливі, де вони від сторіч лежали в затоплених бурею кораблях, що належали колись до фльоти віце - короля Мексику, Луї де Валеско. Тексаські стейтові власті, що ведуть слідство в цій справі, твердять, що незнані пірати й грабіжники спустилися, мабуть у малому підводному човні, на морське дно і сплюндрували три затоплені кораблі, пограбувавши скарби срібних і золотих монет та інших дорогоцінних предметів багатомільйонової вартости. До розшуків за грабіжниками долучилося ЕфБіАй.

У СВІТІ

МІНІСТЕР ОБОРОНИ ЧЕХО - СЛОВАЧЧИНИ Мартин Джур наказав армії ЧССР бути напоготові боротись наступного тижня проти „внутрішніх опозиційних сил". Він схарактеризував „внутрішній ворогів", як „ворожі, праві, опортуністичні, антисоціялістичні і антисовєтські сили, які плянують використати першу річницю серпневих подій в тому напрямку, щоб не допустити до консолідації і пошкодити зв'язкам ЧССР з СССР та іншими країнами Варшавського Пакту". У Брні освистали совєтський прапор, коли його винесли на спортовому святі.

КРУГЛО 250 000 СХІДНІХ НІМЦІВ ЛЕГАЛЬНО І НЕЛЕГАЛЬНО перейшли за останніх 8 років, відколи збудовано берлінський комуністичний „мур ганьби", до Західньої Німеччини. З них 126 тисяч осіб прибули на Захід правним шляхом, з оформленими документами, здебільшого старі люди, або ж каліки. Понад 127 000 східніх німців утекли за той час нелеґальним шляхом, пробиваючись через берлінський мур, перепливаючи прикордонні річки й озера, вистрибуючи з комуністичних кораблів у море тощо. Частина східніх німців утекла на Захід, до вільної Німецької держави, з іншої території, найбільше з Угорщини, Чехо - Словаччини та Румунії.

АЛЕКСАНДЕР ДУБЧЕК ДАЛІ Є ГОЛОВОЮ ФЕДЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ЧССР, але в комуністичному органі „Руде Право" висунено вимогу дослідити діяльність Дубчека, позначену „наївністю і романтизмом". У передовій не названо його прізвища, але в Чехо - Словаччині кожному зрозуміло, що мова йде про колишнього провідника партії та ініціятора реформ у тій країні. Кілька днів тому в тій же газеті була надрукована стаття із згадкою, що Дубчек перестерігав перед „контрреволюційними силами" в ЧССР ще перед приходом військ Варшавського Пакту. Тепер „Руде Право" заперечує таку вістку та висуває вимогу „уважно вивчити" всю діяльність колишнього партійного провідника.

В ІНДОНЕЗІЇ СИДЯТЬ В ТЮРМАХ І КАЦЕТАХ ЯКИХ 80 000 КОМУНІСТІВ. У своєму річному посланні з нагоди Дня Незалежности, президент Індонезії Сугарто повідомив, що 2 500 комуністів перевезуть на острів Буру, щоб їх там „регабілітувати" чи перевиховати. Президент закликав населення, щоб воно допомагало в перевихованні тих заблуканих людей. Острів Буру, покритий рослинністю, з багатьма вологими місцевостями, віддавна загосподарений. В'язні - комуністи будуть змушені там працювати. Після приходу до влади генерала Сугарто, після Сукарна, в Індонезії покращилось економічне становище, провадиться успішне поборювання інфляції.

ГРЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР У ПАРИЖІ Г. ХРІСТОПУЛОС ЗРЕЗИҐНУВАВ після того, як уряд покликав його до Атен. Він критикував політику грецького уряду і вимагав від військових, щоб вони повернулись до „дотримання демократичних процедур". На його місце до Парижу призначено генерала В. Маркопуліотіса, який раніше перебував на консулярній службі в ЗСА, в Бельгії, в СССР та ін. країнах. Щоб виявити своє невдоволення новим грецьким амбасадором, йому ще не зробили в Парижі офіційного прийняття, яке, однак, відбудеться незабаром.

ПІВНІЧНА ІРЛЯНДІЯ ВІДКИДАЄ ІДЕЮ КОАЛІЦІЙНОГО УРЯДУ, АТАКУЄ РЕСПУБЛІКУ ІРЛЯНДІЇ ЗА МОБІЛІЗАЦІЮ Й КОНЦЕНТРАЦІЮ ВІЙСЬК НА КОРДОНІ

Белфаст. — Протестантський за своїм складом уряд Північної Ірляндії, що її називають також Ульстером і яка не належить до Ірляндської Республіки і є тільки частиною з'єднаного Королівства Великої Британії і Північної Ірляндії, відкинув будь-яку можливість створення коаліційного уряду, до якого входили б і католики. В політичних колах світу сподівалися, що притягнення до співпраці католиків зможе вплинути на заспокоєння в Північній Ірляндії, на терені якої уже понад тиждень відбуваються криваві сутички між протестантами і католиками. Прем'єр Північної Ірляндії майор Джеймс Чайчестер-Кларк заявив під час пресової конференції в неділю 17 серпня, що його уряд проведе заплянувані реформи в ділянці цивільних прав, але ж заперечив видвигані деким пропозиції, щоб створити разом з католиками коаліційний уряд Північної Ірляндії. Водночас із цим прем'єр Чайчестер-Кларк заатакував гостро Республіку Ірляндії, що її столицею є Дублін, за те, що вона провела у зв'язку із напруженою ситуацією в Північній Ірляндії й виниклими там заворушеннями мобілізацію резерв і сконцентрувала ірляндські війська над кордонами Північної Ірляндії. Поведінку уряду Республіки Ірляндії прем'єр Чайчестер-Кларк назвав „хуліґанською". Притокою до такої атаки було, мабуть і те, що Республіка Ірляндія виступила з вимогою скликати надзвичайне засідання Ради Безпеки ОН для розгляду загрозливої ситуації в Північній Ірляндії і з пропозицією вислати туди військові з'єднання ОН.

Британські вояки встановлюють порядок на вулицях міста Лондондеррі в Північній Ірляндії, що було останніми днями тереном кривавих сутичок між католиками і протестантами.

ЗСА підписали договір з комуністичною Угорщиною

Вашингтон. — З'єднані Стейти Америки й Угорщини подали до відома в п'ятницю мин. тижня, що вони підписали договір в справі покращання засмин між обома державами. Нове домовлення є найвидатнішим кроком етапом в розвитку торговельних і дипломатичних в'язків між ЗСА й комуністичною Угорщиною за останніх п'ять років. Домовлення передбачає встановлення угорського комерційного бюра в Ню Йорку з метою поширити торгівлю між ЗСА й Угорщиною, збільшення з 22 осіб на 32 особи складу амбасад — американської у Будапешті й угорської у Вашингтоні, виплачування Америкою пенсій соціяльного забезпечення яким 300 угорським громадянам, які працювали колись у ЗСА і тепер живуть на Угорщині і вкінці сплату довгу Угорщини за закуплений у ЗСА в 1946-46 роках військовий виряд, особливо ж вантажні авта, джіпи тощо. Із 17 мільйонів цей довг зменшився тепер до двох мільйонів долярів.

Понад 300,000 молоді взяло участь у вудстоцькому мистецькому фестивалі

Ветел, Н. Й. — Понад 300,000 осіб, переважно молоді у віці 18 - 20 років, зібралося в околиці цього малого містечка в середній частині ню-йоркського стейту, щоб упродовж трьох днів останнього кінця тижня — від п'ятниці 15-го до неділі 17-го серпня послухати найкращих виконавців спопулярної музики", хоч більшість з цієї величезної маси молоді не могли нічого ані бачити, ані почути. Імпреза називалася Вудстоцьким ярмарком музики і мистецтва та відбувалася на відкритій величезній сцені на площі, що має природні вигляд амфітеатру, але тільки мала частина осіб могла там приміститися; інші „таборували" в околиці. Фестиваль був заповіджений кілька місяців раніше і молоді люди майже з цілої Америки довго плянували свою участь в ньому, більше як атракцію самого зібрання, ніж участи у фестивалі. Уже в четвер, на передодні фестивалю, всі дороги, що ведуть до Ветел, переважно великий шлях ч. 17, були до тієї міри заповнені автомобілями, що часом тривало кілька годин, щоб проїхати одну милю. Під час фестивалю кілька разів падав зливний дощ, але це, здавалося, нікому не перешкоджало; люди стояли в болоті, спали в автомобілях або на покрій землі. Поважну проблему становили брак харчів та води, але місцеві купці відкрили свої крамниці і кожний допомагав собі, як міг. Понад 150 членів стейтової поліції реґулювали рух і з багатьох місцевостей, включно з містом Ню Йорку спроваджено гелікоптерами лікарів, щоб в потребі давали першу допомогу. Зареєстровано понад 400 захворінь, переважно із надмірного вживання наркотиків. Дві особи померло. Лікарі, місцеві купці та поліція стверджують надзвичайно чемну поведінку молодих учасників фестивалю й не зареєстровано ані одного випадку будь - якого насильства. Організатори цього фестивалю, також молоці люди, незвичайно вдоволені величезним успіхом імпрези, дарма, що мають приблизно два мільйони долярів недобору та довгів за незаплачені рахунки.

Кузнєцов називає совєтський режим фашистською державою

Лондон. — Місцевий „Ди Дейлі Телеграф" надрукував, а „Ню Йорк Таймс" з 17-го серпня передрукував чергу велику статтю найновішого совєтського втікача, письменника Анатолія Кузнєцова, про нестерпні відносини для кожної людини в комуністичній диктатурі в Совєтському Союзі, яку він утотожнює з гітлерівським нацизмом. Стаття має заголовок „Мій щоденник у тамтому світі" та описує зокрема, на підставі особистих переживань, совєтські знущання над письменниками, що мають власну думку. „Совєтський Союз — пише Кузнєцов — є фашистівською державою. Інтелектуали в Росії належать до найнещасливіших інтелектуалів у світі, якщо взагалі не є найбільш нещасливі. Я не маю на думці тих продажних циніків і кретинів, що їх випродукувала совєтська система, але вживаю слова „інтеліґенція" в його оригінальному, властивому розумінні . . ." — пише Кузнєцов, оповідаючи свої власні пригоди із совєтськими цензорами.

Анатоль Кузнєцов

Західня преса інформує про акцію ДЦ УНР в екзилі в Об'єднаних Націях

Мюнхен. — Українське Інформаційне Бюро подає: В кореспонденції з Ню Йорку, датованій р серпня ц. р. впливовий римський щоденник „Іль Темпо" повідомляє про акціію, що її почав в Організації Об'єднаних Націй Виконавчий Орган Української Національної Ради.

Кореспонденція має наголовок „Екзильні українці домагаються членства в ОН" і підзаголовок „Заклик до У Танта. Вперше уряд, що не є при владі, висуває таку вимогу". Текст кореспонденції:

„Уряд Української Народної Республіки в екзилі скерував до Генерального Секретаря ОН У Танта ноту, в якій домагається членства в Об'єднаних Націях, як єдиний законний представник українського народу. Подання носить підпис президента Республіки Миколи Лівицького, прем'єра Спиридона Довгаля, міністра закордонних справ Василя Федорунчака і президента парляменту Якова Маковецького. Уряд Української Народної Республіки в екзилі проголошується законним спадкоємцем останнього уряду Української Народної Республіки, який отримав повноваження від вільно обраного парляменту в тій країні 1918 року. Нагадаємо: Україна проголосила свою незалежність 22 січня 1918 року. Також СССР визнав був незалежність України, але дуже скоро збройно напав на молоду республіку і після війни, яка тривала три роки, окупував повністю її територію в 1921 році. Уряд перейшов закордон, а Україна була перетворена в совєтську республіку, яку залучено в СССР. Ініціятива, яку прийняв тепер Український Екзильний Уряд, ставить нову проблему перед Організацією Об'єднаних Націй. Справді бо, дотепер це перший випадок, що екзильний уряд вносить формальне прохання про прийняття до ООН".

Другий великий італійський щоденник „Іль Кор'єре Делля Сера" з 7 серпня в інформації під заголовком „Український Екзильний Уряд домагається прийняття до ООН" повідомляє:

„З Риму, де перебуває його міністер закордонних справ Василь Федорончук, Уряд Української Народної Республіки в екзилі скерував до Генерального Секретаря Об'єднаних Націй регулярне прохання про прийняття до найвищої міжнародної Організації. Уряд Української Народної Республіки в екзилі вважається законним спадкоємцем незалежної Української Народної Республіки, яка існувала від 1918 до 1921 року".

Великий німецький щоденник „Мюнхенер Меркур" приніс аналогічну інформацію Ассошіейтед Пресс дня 12 серпня ц. р. Під наголовком „Українці хочуть до ООН" мюнхенський щоденник пише: „Екзильний Уряд Української Народної Республіки подав з Риму прохання про допущення до Організації Об'єднаних Націй. Внесення, скероване на руки Генерального Секретаря У Танта, підписане президентом Екзильного Уряду Миколою Лівицьким та прем'єром Довгалем".

Посвячено наріжний камінь нової каплиці на оселі „Вовча Тропа"

Іст Четгем, Н. Й. (Л. М.) — В програмі свята „Дня Пластунки" відбулося посвячення наріжного каменя розпочатої будови нової церковці на пластовій оселі „Вовча Тропа". Ціла імпреза „Дня Пластунки" відбувалася на оселі впродовж 2-ох днів суботи і неділі 16 і 17-го серпня і брали в ньому участь пластунки новачки із табору „Лісова Симфонія" під проводом пл. сен. Ніни Самокіш, та пластунки юначки табору „Вічний Вогонь" під командою ст. пл. Марти Боровик.

В суботу на відкритті о г. 11-ій рано, крім понад 200 гостей-батьків пластунок, була представниця КПС, крайова командантка пластунок пл. сен. Слава Рубель. Вітаючи пластунок з таборами і „Днем Пластунки", вона передала символічний привіт від молоді з України, яку вона недавно відвідала.

В програмі „Дня Пластунки" відбулися цього дня пополудні спортові змагання, вправи та вежі новачок та юначок, а вечором ватри: новачок під проводом ст. пл. Ксені Гординської і юначок під проводом ст. пл. Марійки Гельбік. Новачки, крім веселих пісеньок та жартів, виставили під проводом сестрички Віри Никифорук дитячу оперу Миколи Лисенка „Коза Дереза", а юначки присвятили поважну частину ватри духовій злуці нашої молоді України — передовсім Василя Симоненка. Цитата з його вірша красується над „Вічним вогнем", що горить ввесь час у таборі.

В неділю, після вислухання Служби Божої, що її відправив довголітній капелян оселі о. Юрій Менцінський та капелян Пласту пл. сен. о. Богдан Смик, всі приявні перейшли організованим походом на місце, де вже розпочата будова церкви в українському народному стилі. Будує цю церкву відомий будівничий Юрій Костів. Посвячення угольного каменя довершив о. Б. Смик з доручення єпископа Стемфорду Кир Йосифа Шмондюка. Замаєний хрест на місці, де стане вівтар, поставив голова КПС пл. сен. Ярослав Бойдуник. В короткій проповіді пл. сен. о. Б. Смик підкреслив значення цієї першої в історії пластової церкви, а зокрема велику моральну та виховну вартість постійно таїнственної присутности Христа там, де виховується наша молодь на характерних християн та українців.

Дефіляда таборів з їх мистецько виконаними знаменами та тотемами закінчила врочистість.

У Закарпатській військовій окрузі засуджено до розстрілу трьох громадян

Нюйоркський щоденник „Дейлі Нюз" з 18 серпня надрукував вістку пресової аґенції „Ассошіетед Пресс" із Москви, що в „в Закарпатській військовій окрузі воєнний трибунал виніс присуд смерти трьом особам, через розстріл, обвинуваченим у тому, що вони допомагали нацистам знищити 15 тисяч осіб під час другої світової війни". Коротко про цей присуд повідомила московська газета „Красная Звезда" з 17 серпня, орган Міністерства оборони СССР, в якій сказано, що в західній частині України воєнний трибунал Закарпатської округи засудив до розстрілу А. Остапенка та Лебинцева, а третього прізвище не було названо. Нацистівські кацети існували на території окупованої німцями України 25 років тому.

В ЗАМКУ „КАСА-ЛОМА" В ТОРОНТІ ВЛАШТОВАНО ПОСТІЙНУ ВИСТАВКУ „УКРАЇНЦІ В КАНАДІ"

Торонто. — Екзекутива Т-ва „Українська Спадщина" інформує: У замку „Каса-Лома", що є туристичною атракцією Торонта, відкрито постійну українську виставку під назою „Українці в Канаді". Святкове відкриття відбулося 12 серпня 1969 року. Ця українська виставка призначена в першу чергу для наших іншомовних співгромадян Канади та туристів з інших країн, пів мільйона яких кожного року відвідує „Каса-Лому". Виставка інформуватиме їх про українську спільноту в Канаді і культуру українського народу. Вона включена в туру по замку, і провідники по виставці даватимуть про неї потрібні інформації всім туристам.

Виставку влаштовано заходами чартерованого Товариства „Українська Спадщина". Це сталося завдяки прихильній поставі до цієї ідеї (яку видвигнули централі українських жіночих організацій: Організація Українок Канади, Об'єднання Жінок Ліги Визволення України, Ліги Українських Католицьких Жінок Канади) з боку контролера у міській управі Торонта п-ні Марґарини Кемпбел. Ініціятором цього проєкту була голова Крайової Управи ЛУКЖК п-ні Ірина Малицька. Здійснення проєкту треба завдячувати ентузіязмові і творчій праці, яку виконали молоді українські професіоналісти: мґр. Роман Мельник, Богдан Дзерович, д-р Михайло Кондрацький і адв. Богдан Онищук. Оформлення виставки в модерному стилі перевела торонтська фірма під керівництвом Б. Дзеровича. Про підібрання експонатів подбала п-ні Люба Луцька, знавець українського народного мистецтва.

Треба додати, що всі без винятку українські організації спомагають та з ентузіязмом підтримують змагання новоствореної організації до завершення розпочатого діла.

Українці у вільній демократичній Канаді з любов'ю плекають і зберігають та з покоління в покоління передають культурні надбання і традиції українського народу, привезені з батьківщини першими піонерами і пізнішими іміґрантами.

Велика мапа України, виконана в кольорах, показує батьківщину канадських українців, які гордяться культурно - мистецькими досягненнями українського народу. Про це говорять зразки високомистецької народної творчости — вишивки, народні одяги, різьба, писанки, кераміка і т. п. Молоде покоління плекає і зберігає ці культурно - мистецькі цінності українського народу, вносячи свій український вклад і багатонаціональну мозаїку канадського життя. Подані зразки українських церков у Канаді виконані в давньому стилі українського церковного будівництва або в модерному вже стилі на ґрунті давніх національних традицій. Світлини українських діячів і манекени історичних постатей України вказують на славне історичне минуле українського народу, починаючи від княжих часів, що їх репрезентує на виставці манекен володарки України св. Ольги, а згодом іде козацька Україна, доба відновлення української держави в роках першої світової війни (манекен українського вояка і світлина Головного Отамана Симона Петлюри) та героїчна доба Української Повстанської Армії, яка під час другої світової війни боролася за волю українського народу проти нацистської Німеччини і большевицької Москви.

(Закінчення на стор. 4-ій)

У Йонкерсі помер св. п. о. Василь Клос

В останній хвилині, як це число „Свободи" починало друкуватись на пресі, з Йонкерсу, Н. Й., наспіла сумна вістка, що в понеділок, 18-го серпня рано, там помер, після важкої недуги, довголітній парох та провідний церковний і народний діяч св. п. о. декан Василь Клос.

„Ч. Січ" перемогла „Астрос" 6:3

Гаррісон, Н. Дж. — Футболісти „Чорноморської Січі" з Нюарку здобули перемогу 6 : 3 над суперниками дружини „Астрос" з Бостону в мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліґи на стадіоні ім. Фж. Ф. Кеннеді. Ворота для дружини переможців стріляли: Олексин 3, Поль 2 і Локус 1.

Новозорганізована дружина аматорів „Чорноморської Січі" перемогла минулої неділі одинадцятку Еспана СК з рахунком 3 : 1 з змаганнях за мистецтво Шейфер Ліґи. Ворота для дружини аматорів „Ч. Січі" здобули: Вільчак 2 і Бутенко 1.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Доктрина Брежнєва" в Азії

Цього місяця сповниться рік з того часу, як комуністичні совєтські війська брутально вдерлися до такої ж комуністичної Чехо - Словаччини, щоб силою і насильством погасити в тій країні проблиски деякої лібералізації, що була виразним виявом прагнень народу не тільки в самій Чехо - Словаччині, але й цілком певно також у совєтській рабовласницькій імперії. Коментуючи тоді інвазію до Чехо - Словаччини, знавці совєтських відносин звертали увагу на те, що одною з головних її причин був страх Москви, що подихом волі в Чехо - Словаччині може „заразитися" сусідня Україна. Тоді московський комуністичний ватажок, Леонід Брежнєв, проголосив свою „доктрину", мовляв, Совєтський Союз „має право" на інтервенцію в іншій комуністичній країні, якщо „соціялізм" у тій країні загрожений „підривними силами".

Події, що сталися на совєтсько - китайському кордоні в Центральній Азії у половині минулого тижня, виразно вказують на можливість застосування цієї розбишацької „доктрини Брежнєва" в тій частині комуністичного світу. З контроверсійних інформацій та взаємних обвинувачень Москви і Пейпінгу відомо, що на кордоні між совєтським Казахстаном і комуно - китайським Сінкіянґом прийшло до збройного зудару, в якому по обидвох боках були вбиті й поранені. Раніше до подібного зудару прийшло на ріці Уссурі, за тисячі миль від того місця. Новий збройний зудар між совєтськими і комуно - китайськими військами в Центральній Азії вказує — в опінії знавців відносин — власне на можливість застосування „доктрини Брежнєва".

Справа в тому, що Уссурі лежить майже на кінці довжелезної лінії постачання, яку під час війни легко можна перервати. В куди вигіднішому положенні були б російські большевики в Центральній Азії. Це не тільки тому, що їхнє постачання там скорочене і доступніше, але й, зокрема, тому, що саме в цій частині комуно - китайської території сконцентрована воєнна індустрія, там китайські комуністи випробовують і маґазинують свою атомову зброю і там одним ударом можна поважно пошкодити комуно - китайський воєнний потенціял. Знавці вважають, що коли б Кремль плянував застосувати „доктрину Брежнєва" у відношенні до червоного Китаю так само, як застосував її до Чехо - Словаччини, то починав би власне в тій частині Азії.

Енциклопедії комуністичної брехні

Перше оригінальне енциклопедичне видання, в якому буде всебічно висвітлено історію України від найдавніших часів до наших днів, готує видавництво Української Радянської Енциклопедії", — повідомила київська газета „Культура і Життя" з 7 серпня. Чотиритомове видання „Радянської енциклопедії історії України" вийде під загальним наглядом М. Бажана, при співучасті кількох десятків чи сотень авторів. „Більше половини матеріялів присвячені совєтській добі", — не приховує згадана газета правди про те, наскільки ж буде покраяна й обтята справжня історія українського народу: тисячоліттям буде приділено менше місця, ніж 50-ом рокам червоно - московської окупації.

Без перепочинку автори „Української Радянської Енциклопедії" працювали з благословення згори над англомовною енциклопедією, чи точніше довідником про Україну, а саму „УРЕ" доповнили ще одним томом, виключно про УССР. Також у сусідній Білорусії вже оголосили про запляновaний вихід „Білоруської Радянської Енциклопедії" та про скорочений довідник „БССР" англійською мовою.

Окупаційна влада не даремно аж так розщедрилась на „местные енціклопедії"! Гарні формою, багато ілюстровані, зовні зразково впорядковані, такі енциклопедичні видання розраховані на внутрішній і на зовнішній ринок: вдома вони подають читачам обкраяну до невпізнання історію України, а за кордоном виконують ролю вудлищ для наївної еміґрантської рибки, яка має клювати на імперську червону приваду. Ще більшу ролю — за розрахунками Москви — мають виконувати англо- та іншомовні довідники про Україну, Білорусь, Грузію й інші окуповані Москвою країни, подаючи чужомовним читачам справжні енциклопедії комуністичної пропаґандивної брехні.

На тлі цих фактів набирає особливого значення опрацьована НТШ під головною редакцією проф. д-ра Володимира Кубійовича і видавана коштом УНСоюзу англомовна „Енциклопедія Українознавства", другий том якої має вийти ще цього, ювілейного для УНСоюзу року.

Мих. Килимник

І ЩО З ТОГО ВИЙДЕ?

Куритиба. — Преса, радіо й телевізія всіх латино-американських країн за винятком, очевидно, Куби присвячують особливу увагу невеличкій республіці Перу, вірніше заявам та заходам її нового президента Жуан Веласко Алварадо. Не тому, що прийшов він до влади „революційним шляхом" і проголосив в Перу революцію, не тому, що він військовик і військовики всім тепер рядять у тій республіці, і навіть не тому, що обіцяє він переробити державний устрій „від ніг до голови".

Нічим подібним Латинської Америки не здивувати. В найбільших її країнах владу перебрали військовики збройною силою, або, за їх виразом, „шляхом національної революції". Он у Бразилії, наприклад, військовики про владі вже п'five років, а й досі запевняють, що їхня „революція" триває. В Арґентині військовий уряд існує менше часу, але й він уперто проклямує тривання „національної революції". Виходило б, чим більше невдач, чим далі від проголошених обіцянок, тим цупкіше „військово - революційні" уряди тримаються слова „революція".

Саме тому в Арґентині раз-у-раз вибухають заворушення проти сучасного „військово - революційного" уряду, саме тому в Бразилії майже щодня викривають „протидержавні змови" і противники уряду серед білого дня грабують банки.

Бразилійський уряд ще в середині грудня минулого року розпустив федеральний парлямент та парляменти кількох естад і багатьом державно - політичним діячам скасував виборчі мандати. Правда, ні населення країни, ні виразники громадської думки не переймаються розправою уряду з демократичними інституціями та окремими їх діячами. В Бразилії загально твердять, що демократію запровадити треба, однак не можна повертати давнішої, бо то була карикатура на демократію, яка вела країну до хаосу. За тією „демократією" побиваються лише особи, які гріли на ній свої руки.

Однак, гостре невдоволення „воєнно - революційними" режимами відчувається на кожному кроці, зокрема в Арґентині.

Напрошується питання: чим же зацікавив „воєнно-революційний" п р е зидент Перу, генерал Жуан Веласко Алварадо, широкий загал, пресу, радіо й телевізію різних країн Латинської Америки?

Насамперед, знаючи його занадто ліві погляди, всі чекали від Веласко Алварадо проголошення в Перу комунізму. Не знали лише, який то буде комунізм — московський, китайський, кастро-кубинський, тітоїтський чи троцькістський. Як же ж були всі здивовані, коли генерал Алварадо в одному з перших своїх звернень до населення рішуче й виразно підкреслив, що його уряд зовсім не має наміру встановлювати комуністичний режим. Своє політичні кредо він визначив двома словами: націоналіст - революціонер.

Веласко Алварадо у своїх зверненнях заприсягся провести ґрунтовні реформи в країні, і то радикальним способом, і то в усіх ділянках життя. Запровадить він також і нову конституцію, яка має бути схвалена всенародним голосуванням. Всі реформи, заявив Алварадо, мають бути проведені в інтересі бідних людей, які найбільше працюють, а найменше користають з наслідків своєї праці.

Подробиць про всі ті реформи ще не подано до загального відома, хоч окремі з них вже почали запроваджувати в життя. „Воєнно-революційні" уряди інших країн цього континенту також обіцяли чимало реформ, добрих та потрібних, створивши для цього спеціяльні інституції. Однак ці інституції, проковтнувши безліч грошей, намічені реформи загальмували, а деякі з них поперекручували до невпізнання. Зрештою, жадної з обіцяних реформ повністю не запроваджено ніде, крім... Параґваю, де уряд президента Альфреда Штроснера не на словах, а на ділі їх поволі реалізує, Головна з тих реформ сільськогосподарська вже дає себе відчувати. Недарма чимало рільників з Арґентини й Бразилії втекли до Параґваю, де осіли наставо. Та Параґвай тільки невеличкий острівець у розбурханому латино - американському морі.

В Перу натрапляємо передусім також на аґрарну реформу. Великі плянтації цукрової тростини особливим декретом уряд перебрав у свої руки, виславши на ті плянтації військові з'єднання. Невідомо, на яких засадах управлятимуться вони далі: чи стануть вони державними мастками, чи переберуть керівництво ними обрані робітниками комітети.

Президент Алварадо заявив, що він не плянує ліквідувати приватну власність і обмежувати приватну ініціятиву. Зокрема щодо сільського господарства перуанський посол у Бразилії, Жуліо Дойг Санжес, дав таке пояснення журналістам: „Аґрарна реформа провадиться у нас вже протягом місяця. Вона має покінчити з системою лятифундій і надати перевагу середнім господарствам. На кожного працездатного члена хліборобської родини може припадати 13 гектарів орної землі. Обробіток землі, особливо машинами, може провадитись на кооперативних засадах. Ціна ріллі і ціни на сільськогосподарські продукти будуть значно підвищені, щоб поліпшити добробут хліборобської верстви, переважної частини перуанського населення".

Вже запроваджується реформа в рибальстві. Перу має 200 миль морського побережжя і вилов риби та її переробка є важливою галуззю народного господарства. Всі справи, пов'язані з рибальством, тепер перебирають новотворені об'єднання рибалок.

Значні реформи намічено в промисловості. В цій галузі президент Алварадо сподівається поєднати приватну власність з державною системою керівництва та контролі. Частково в промисловість буде допущена й кооперація. Більші ж підприємства мають удержавнити. Опрацьовується статут для промислових об'єктів, що належать закордонним фірмам — головне видобування та переробка нафти. До заповіджених президентом Алварадо реформ належать також: банкова, господарського кредиту, державної адміністрації, шкільництва, народного здоров'я та обслуги населення (транспорт, електрика, водогін, каналізація, торгівля).

Сьогодні вся Латинська Америка задивлена в Перу. Чи пощастить Жуан Веласко Алварадо? Досі ні одному з президентів країн Латинської Америки не повелося зреформувати життя так, щоб воно справді вийшло на користь людям і державі. Чи покаже Перу всім їм приклад?

о. Роман Ганас

„КОРОЛЕВА СВЯЩЕНИКІВ"

Забезпечення прожитку священикам старшого віку, які не мають уже сил виконувати д у ш пастирську працю — це обов'язок вдячности всіх, хто належно оцінює їх довголітній відданий труд на славу Богові, Церкві та рідному народові. Гіркою є доля старшого віку немічних священиків, які перейшли в стан спочинку і не мають на старість вигідного кутика та відповідної опіки, де вони в спокою на молитві мали б можливість докінчувати туземне життя. Забезпечення прожитку та відповідної опіки старшим віком священикам у великій мірі сприяє виробленню серед молодих людей покликання до духовного стану. І ті з них, які посвятилися як священики на службу Богові та рідній Церкві, знають, що коли доживуть до немічних, старечих літ, їм приготовлять відповідне місце, де вони, не докучаючи парафії, в якій працювали довгі літа, ні родині, з якої походять, можуть спокійно, незалежно ні від кого доживати віку.

У центрі міста Бостону, в околиці великого, гарного парку заходами кардинала Ричарда Кушінґа і з пожертв вірних римо - католицької бостонської архиєпархії побудовано коштом двох мільйонів долярів великий дім „Королева Священиків". Його призначено для священиків архиєпархії, які дожили старшого віку і не мають уже сил виконувати душпастирської праці.

Під теперішню пору в домі „Королева Священиків" проживають 44 священики від 70 до 92 літ життя. Кожний мешканець цього дому має окрему кімнату з лазничкою і повну свободу життя, яким може розпоряджати так, як бажає. В домі є кілька кімнат, призначених на інфірмар, кілька на бібліотеку, кілька на спільну їдальню. Всі кошти прожитку покриває архиєпархія, а допомогу, яку старші віком священики дістають з соціяльного забезпечення чи архиєпархіяльного пенсійного фонду, вони можуть зуживати по своїй уподобі. Директором дому „Королева Священиків" є о. монс. Едвард Гартіґан.

Щасливі повинні бути священики бостонської архиєпархії, що в особі свого духовного батька кардинала Ричарда Кушінґа знайшли щирого приятеля та опікуна на старечі, немічні літа.

Комуністичне „піклування"

Скидаючи вину на „черствість одиниць", київська „Радянська Україна" з 10 серпня у нарисі „Черствість" повідомила про те, що 77-річний колгоспник, колишній совєтський партизан Федір Неґоц, одержує дуже малу пенсію, лежить хворий у лікарні і, як виходить із підтексту, не бажає звідти повертатись у свою „стару хату", бо не має за що в ній жити. П'ятеро дітей покинули Ф. Неґоца, а дочка Галина, яка живе з родиною в м. Докучаєвську, де лежить у лікарні її батько, за кілька місяців ні разу не забажала його відвідати. Стара хата Ф. Неґоца, облуплена і напівроэвалена, стоїть у Волновасі на Донеччині.

Федір Неґоц, світлину якого вміщено на обкладинці книжки „В пороховому диму", — про совєтських партизанів, що діяли проти Шкура і Махна, працював у колгоспі до 73 років життя, а потім йому дали пенсію, але таку мізерну, що з неї не можна вижити.

„Неґоцові призначили мінімальну пенсію, бо на більшу не заслужив, я тут чотири роки і ні разу не бачила його на колгоспному полі", — пояснила кореспондентові „Радянської України" Муратова, голова колгоспу. Ця ж Муратова на прохання про допомогу — виписала для хворого Ф. Неґоца... півня, відрахувавши за нього 2 карбованці.

Кореспондент „Радянської України" пише:

„Нагороджувати грамотою активного борця, а потім начисто забути („такого не знаємо") — теж черствість. І хіба не нею продиктовані холодні, трафаретні слова привітання — заклик „виконати свої трудові зобов'язання", адресовані 77-літньому ветеранові?"

У репортажі не сказано, скільки одержує 77-річний колгоспник пенсії. Кореспондент лише зазначає: „Ніяк не хотілось повірити, що так живе колишній командир червоних кіннотчиків".

З цього легко уявити, як живуть старі колгоспники — не командири „червоних кіннотчиків".

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: Д-р Михайло Данилюк

НЕДУГИ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ

I

Підшлункова залоза, полатинськи панкреас — це серповидна залоза 15-18 сантиметрів довжини, яка лежить зразу ж під долішньою частиною шлунку і протока якої виходить у дванадцятипалу кишку. Залоза ця має зовнішню і внутрішню секрецію: протоками зовнішньої секреції вона постачає органам травлення необхідні соки і ферменти для травлення їжі, а внутрішньою секрецією постачає в кров інсулін для „спалювання" цукру.

Ферменти для травлення і інсулін підшлункова залоза витворює клітинами своєї тканини, серед яких одні продукують тільки інсулін, а інші — відповідні ферменти для соків травлення. Коли клітини, які виробляють інсулін, хворіють або деґенеруються, людина хворіє на діябет. Властиво, під час цієї хвороби людині важко відчути або встановити, що в неї хвора підшлункова залоза, бо, крім симптомів діябету, не буває ніяких інших розладів або забурень шлунково-кишкового тракту. Про діябет ми вже писали раніше.

Інша справа, коли клітини, що продукують ферменти для травлення, або протоки підшлункової залози стають кволими або хворіють. Тоді постають шлунково-кишкові розлади, пов'язані з недостатнім травленням спожитих харчів. Ці розлади можуть бути гострими або хронічними, залежно від ступеня захворювання або роду самої недуги.

Варто пригадати, що підшлункова залоза продукує такі соки для травлення харчів, які мають у собі ферменти, необхідні для перерібки білків, товщів і вуглеводнів. І так, деякі ферменти розщеплюють білок на молекули т. зв. амінокислот, інші розщеплюють товщі на ґліцерину і товщеві кислоти, а ще інші перетворюють вуглеводні на ґлюкозу, яку звуть також виноградним цукром. Розщеплення або перерібка тих харчів потрібна для того, щоб вони могли переходити дальші процеси травлення і могли бути засвоєні організмом через всмоктування їх крізь стінки кишок у кров.

Тож ясно, що коли процес розщеплення харчів або й хоч одного виду їх захитується, спожита їжа не травиться до кінця, і з цього постає недостача в організмі. Це також може привести до розладу усієї системи травлення, що виявляється болями чи спазмами шлунку, кишок і т. д., нестравністю, порушенням функції кишкових виділин, недостатнім засвоєнням необхідних для організму речовин, а з тим і втратою ваги, анемією і т. д.

Одним із дуже поважних захворювань підшлункової залози, яке може призвести навіть до смерти, є її гостре запалення. Ця недуга виникає нагло, гостро, із симптомами важкої хвороби, болями у верхній частині живота, які переходять межі всякого терпіння, блюванням та розладом всього організму. Лікувати хворого треба лише в лікарні, і часом триває воно навіть кілька тижнів.

Правильну діягнозу можна встановити лише складними ляборатрійними аналізами, щоб виключити споріднені недуги шлунку, печінки, очеревної і т. д. Процес виздоровлення проходить повільно, але більшість хворих можна вилікувати повністю відповідними лікувальними засобами та зміною способу життя і харчування. Коли ж пацієнт не визбувається старих звичок харчування і коли не усунено інших хворобливих проявів, що викликають гостре запалення підшлункової залози, тоді, як правило, виникає знову запальний процес з щораз гіршими атаками, які можуть привести до т. зв. кривавого запалення залози, смертельного у 80% випадків.

Причинами запалення підшлункової залози можуть бути різні фактори, але у майже 75% випадків воно постає внаслідок захворювання жовчевого міхурця із жовчевими камінцями. Пояснюється це тим, що жовчева протока входить у дванадцятипалу кишку тим самим отвором в цій кишці, що й протока соків із підшлункової залози. Отже, обидві протоки — жовчева і підшлункова — зустрічаються в тому самому місці, і, коли одна з них хвора або замкнута, наприклад, камінцем, то це переноситься на цілий механізм вливання соків у кишку, а тим самим процес хвороби розширяється із жовчевих органів на підшлункову залозу.

Справа в тому, одначе, що коли протока підшлункової залози замикається і соки її накопичуються в самій залозі, то вони стають причиною великого подразнення, що й приводить до гострого запалення. Спільний прохід обох проток може звузитись або замкнутись і внаслідок інших недуг без камінців. Сюди включається також, наприклад, с п а зматичний стан в деяких частинах органів травлення, що в свою чергу приводить до хронічного звуження протоки.

Інші причини — це деякі інфекції, зокрема жовчевих проток, які й переносяться на підшлункову залозу. Є здогади, що алерґія до деяких харчів може спричинити гостру атаку. Одною з частих причин гострого запалення — надмірне споживання алькоголю.

Лікування часто пов'язане з операцією жовчевого міхурця, іноді із зміною дієти, виключенням — і то абсолютним! — алькоголю, операційним розширенням протоки і т. д. Лише правильні і повністю виповнені засоби лікування можуть забезпечити людину від повторного запалення цієї залози.

Не повністю вилікуваний процес гострого запалення, недотримання порад лікаря або порушення дієти можуть привести до нових гострих атак або до хронічного захворювання підшлункової залози. До цієї проблеми ми повернемось наступного тижня.

М. Л-а

УЛЯНА КРАВЧЕНКО

(У 110-ті роковини від дня народження)

(1)

Постать, про яку згадуємо у цій статті, перейшла в українську літературу під псевдонімом Уляна Кравченко. Цей псевдонім — це українізована форма офіційного імени й прізвища: Юлія Шнайдер. Прізвище вказує на її німецьке походження. Воно справді так. По батькові Уляна Кравченко була німецького походження. Її батько Юліян був нащадком колоністів, що їх австрійська влада, після прилучення Галичини до Австрії, поселяла на наших землях. Родина Шнайдерів мала невеликий масток біля села Раківця, на Скільщині. Юліян Шнайдер перед одруженням проживав у містечку Скольому, де займав становище державного урядовця. Одружився з дочкою українського священика о. Ілі Лопушанського — пароха села Побук (теж на Скільщині, 1859 р.). Після одруження переїхав зі Сколього до містечка Миколаєва над Дністром. Переїзд на нове місце був пов'язаний з новою посадою, а саме Юліяна Шнайдера призначено комісаром при жидачівському старостві.

Про своїх батьків Уляна Кравченко часто згадує в своїх писаннях, а особливо в творі „Хризантеми". Досить докладно проаналізувала вона справу батькового походження. Хоч Юліян Шнайдер зукраїнізувався, хоч включився в українське життя, хоч навіть писав вірші українською мовою, все таки відчував він зв'язок з предками. Уляна Кравченко в „Хризантемах" (стор. 48) занотувала таку думку свого батька відносно німецького походження:

„Колоністи повинні вернутися над синій Дунай, над Спрею, тут нема для них повного життя".

Підхоплюючи цю думку, Уляна Кравченко стверджує, що й діти таких колоністів сповнені тугою своїх батьків. Вони слабосилі, нудьгують. У „Хризантемах" є ще кілька моментів, коли Уляна Кравченко призадумується над справою еміґрантів. На стор. 130-ій читаємо:

„Пізніше я часто думала про те все, тих усіх іміґрантів і колоністів, що їх присилала влада з загарбницькою метою. Кожна людина повинна жити в рідному краю. Колоністи тужать за батьківщиною, тяжко їм пристосуватися. Туга передається дітям, і нове покоління не є щасливе. Часто проявляється туга у творах мистецтва. Ґротґери, Шопени, Матейки — це діти чужинців - колоністів... Вони для власної батьківщини звичайно втрачені. Часом прибрану люблять надмірно — як Рейтан".

В „Хризантемах" постаралась Уляна Кравченко накреслити образ свого батька. Вона пише:

„Не маю світлини батька, але бачу його у спогадах таким, яким він був... А втім, його вигляд пригадує мені одного з велетнів німецької літератури. Обличчя, стиґмоване вогнями Шіллера... Універсалізм Ґете й сильна воля, дух тихого наказу, послуху, пожертви — ради цілости. Сила, що є у творах Фіхте, Канта... Краса, теплота і світло людства — дух єднання і служба всім — усім..." (стор. 90).

Юліян Шнайдер був людиною з глибоким почуттям гуманізму, соціяльної справедливости. Звідси випливала і його харитативність. Був людиною з філософічним підходом до життя. Хоч смерть застукала його в молодому віці (він мав тоді 40 років), прийняв він її спокійно. Перед його смертю бачила Уляна Кравченко в його руках філософічний твір, в якому читач підкреслив такі думки: „Нема нічого злого в житті для того, хто розуміє, що втрата життя не є злом. Уміти вмирати — значить уміти виволятися з усякого підданства, з усіх пут..." („Хризантеми" стор. 89).

Помер Юліян Шнайдер в 1870-му році, в квітні, коли Уляні Кравченко було 10 років.

Мати Уляни Кравченко — Юлія — була дочкою о. Лопушанського. Була це жінка непересічної краси. У „Хризантемах" на стор 53-ій Уляна Кравченко переповідає слова о. Грабовинського, свого хресного батька, якими він малює красу Юлії Шнайдер-Лопушанської:

„Твоя мама, — говорив о. Іван, — зберігала в собі якусь велику духову силу. Розмовляючи з нею, я був у крузі її впливу. Забути про неї не можу. Вона — символ краси. Ми називали її „камелією гір"*. Жаґа проходила мимо неї, родилась туга за насолодою, глибшою, ніж доступні для змислів бажання".

Якщо йдеться про духові прикмети матері, то дочка дає їй таку характеристику:

„Делікатно-ніжна мати будила витончені почуття, вчила більш прикладом, ніж словом. Умінням пожертвуватися, відмовитися від чогось виявляла високість своєї душі". („Хризантеми", стор. 89).

Слід додати, що мати Уляни Кравченко була музикальною людиною, любила спів і музику. Мала дар до розповідей.

Перед тим, як вийти заміж за Шнайдера, Юлія Лопушанська пережила любовну трагедію. Її вибранець серця поручник Адамчук наложив головою у війні з Італією. У пізнішому виборі товариша життя рішало вже не серце, а — як стверджує Уляна Кравченко — увага до вищих духових прикмет. Юліян Шнайдер з'єднав собі Юлію Лопушанську віршами, що їх писав у Сколім і посилав до Побука.

Про співжиття своїх батьків Уляна Кравченко пише: „Батьки, зрівняні інтеліґенцією, жили в згоді, але своєї містичної туги матуся не могла втихомирити. Срібна Люна-Селене будила спогади про перше кохання, кликала кудись у той світ..." („Хризантеми", стор 123).

Перебравшись до Миколаєва, подружжя Шнайдерів замешкало в домі Устияновичів. Леонтій Устиянович, батько о. Миколи Устияновича — українського поета й письменника — був посадником Миколаєва. Але коли Шнайдери приїхали до Миколаєва, Леонтій Устиянович вже не жив. Власником дому був один з синів. Однак, в цьому домі він не мешкав, так що Шнайдери мали його виключно для свого розпорядження. Отець Микола Устиянович душпастирював уже тоді в Славську.

В згаданому домі прийшла на світ 18 квітня 1860 року перша дитина Шнайдерів Юлія, майбутня поетка. Крім Юлії мали Шнайдери згодом ще троє дітей: дочку і двох синів.

У листопаді 1869 року дім, в якому жила родина Шнайдерів, несподівано частинно завалився. Для життя він уже не надавався. Треба було шукати нового мешкання. Знайти щось гідне було важко, і родина Шнайдерів була змушена зайняти дві кімнати на піддашші в домі коваля-німця на прізвище Гете.

Нове мешкання тісне і невигідне. Але треба було миритися, бодай деякий час.

* Камелія — азійська рослина з постійнозеленим листям і чудовими квітами.

(Далі буде)

Україна оживає в картинах Е. Козака

Вже шостий раз улаштовує мистець Едвард Козак з Дітройту свою виставу картин у Гантері, в мотелі „Ксеня". І кожний раз численні її глядачі переживають мандрівку в Рідний Край.

Цього року Еко виставив своїх 70 нових картин з українською тематикою. Це переважно олії, але є й кольорова графіка, мозаїки з аплікаціями. Деякі картини виконані модерно, зведені до найпростіших форм. Картина „Церковця" виглядає як мідерит. Це багатство мистецьких засобів, постійне шукання нових способів мистецького вислову характеризує додатньо творчість Ека.

Центральна картина, що звертає загальну увагу — це „Лисовичі". Гордопишний Лис Микита з розкішному гуцульському одязі, а навкола нього поодинокі сценки з відомої Франкової поеми „Лис Микита". Мабуть немає українця ані української дитини, що не прочитала б по кілька разів цю прекрасну поему. Тому глядачі не могли налюбуватися Лисом Микитом, як дорослі, так і діти. Кольорові відбитки цієї картини повинні б висіти на стінах наших шкіл, як ілюстрація до поеми, що її так радо читаємо і ми, і наші діти.

Картини Ека — це перекрій історії України, зображення нашої чарівної Гуцульщини, це українське давнє село.

Княжа доба репрезентована картиною „Княжна", одною з кращих на виставі: Княжна пряде на кужелі, десь в далечині — лицар на коні, з піднесеним мечем. Кужіль і меч — це символи княжої Руси-України.

Козацькій тематиці присвятив мистець кільканадцять настроєвих картин, виконаних з правдиво запорізьким, розмахом, з „мамаївською" фантазією. На найбільшій картині „На Україні" бачимо широку панораму козацької України: старшину, козацький танок, козаків на конях, чумаків, козачок, дівчат, сільських музик, село. З інших картин з козацькою тематикою замітні: „Дума про Нечая", „Козацька пригода", На чатах", Запорожець", „Бандурист", „У Великому Лузі", деякі кольорові графіки тощо.

Як колишній УСС, Еко завжди віддає дань стрілецькій романтиці. Бачимо мозаїкову картину „Львів" (УСС на тлі Волоської церкви у Львові), „З України в чужину брати розійшлись" (ілюстрація до слів Т. Шевченка: три українські вояки — кіннотчик, стрілець і повстанець). Не забув і про легендарного Цяпку. Одна з кращих картин — „Берізка" — прощання стрільця з дівчиною під нагненою від вітру берізкою. Екові вдалося відтворити буйний вітер, що скріпляє жаль розлуки.

Українське село оживає на картинах Ека, повних сонця, гумору й туги за неповторною красою сільських краєвидів. Центральна картина села це „На вигоні", де збирається всеньке село: статечні газди читають газету, газдині мелять язиками", сільські парубійки залицаються до дівчат, один возить свою любку на ровері, а діти пасуть гусей, словом ціле село на дозвіллі.

На інших картинах бачимо сільські типи, виведені з великим почуттям гумору й симпатії, як: „Свати", „Молода з дружками", „Дівчина з відрами", „Застріч при криниці", „Пастушка" та інші.

Бачимо теж і краєвиди: „Поділля", „у Карпатах" та багато інших. Аде скрізь бачимо людей України, з різних її сторін, у своєрідних одягах. Багато образів з Гуцульщини: „Чорногора", „Гуцульські вершники", „Космач", „Ватра", „Ніч під Купала", „На сторожі" (повстанець з УПА), „Чічка" та ін.

Цікаві символічні картини, як „Весна", Жнива", „Осінь", „Рання зірка", „Мати", Давня пісня", „Вітер", „Смуток", „Тиха ніч", „Журавлі" (скитальці на чужині). Кожна картина викликує рої думок, спогадів, зворушує...

Еко має „золотий ключ" до сердець глядачів і ним вдало оперує, приковує їх до своїх картин, що є справжнім „Євшан-зіллям" для наших скитальців на чужині, а тут народженим — так по-мистецьки він зображує країну їхніх батьків і предків.

І. Дурбак

Відзначили золотий ювілей священства

о. митр. прот. Іван Гундик

Українська православна парафія св. Димитрія в Картереті вшанувала свого довголітнього настоятеля о. протопрес. Івана Гундяка з нагоди 50-ліття його священства. В неділю 27 липня вранці архиєпископ Мстислав, голова Консисторії, відслужив Архиєрейську Літургію в сослуженні о. Гундяка і оо. митратів Теодора Форостія, П. Фалька та протоєреїв Нестора Столярчука і Петра Мелеха, місцевого сотрудника, протд. В. Поліщука і піддиякона О. Мицика, при співі церковного хору під диригентурою Дмитра Зазворського. Владика Мстислав сказав принагідну проповідь, вказуючи на заслуги Ювілята на ниві УПЦеркви від 1921 р., і в картеретській парафії на протязі 37 років, а пізніше нагородив його привілеєм носити два нагрудні хрести. Вірні заповнили церкву по береги. На Богослужбі був приятель о. ювілята конґресмен Едвард Дж. Петтен.

По полудні відбувся бенкет в авдиторії Українського Громадського Осередку, що був збудований коштом чверти мільйона долярів у 1955 р. Після американського гимну, Владика Мстислав благословив їжу, а Іван Лескі, голова церковного уряду, привітав Владику, ювілята і 450 гостей та представив товстмайста о. пр. П. Мелеха, що на переміну з ним переводив програмою.

Головну промову сказав Владика Мстислав, згадуючи про самовіддану душпастирську і громадську працю Ювілята на протязі півстоліття. Владика згадав і про недолю, яку переживає український народ і його свята церква, як і всі інші віровизнання, під кормигою московського окупанта.

О. Мелех відчитав привіти від Блаженнішого Митрополита Іоанна, президента Ніксона, сен. Гюза, сен. Кейса, конґр. Петтена та від багатьох священиків і парафій УПЦеркви в ЗСА. Серед гостей місцеві римокатолицькі і протестантські священики, від імени яких пізніше виступав о. А. Окаль. Привітальні промови виголосили: Антін Батюк — голова УРСоюзу і Петро Пуцило — касир УНСоюзу, який вітав від през. Й. Лисогора і від Гол. Уряду, а окремо вітав ще від В. Сохана, батько якого був шкільним товаришем о. Ювілята. Ювілят, як журналіст, був свого часу співредактором „Народної Волі" дописував до „Свободи", був також редактором церковних часописів. Від священиків і парафії в Клифтоні, яка будує нову Церкву, вітав Ювілята о. мітрат Т. Форостій, вручаючи „дар любови", від Деканату о. протп. А. Селепина, від Об'єднання УПСестрицтв п-і Леся Селепина, голова. Від місцевої парафії І. Лескі, п-і А. Кельман від сестрицтва, Ю. Тизьо від Чоловічого Клюбу Св. Димитрія, п-і О. Берґан від Т-ва Св. Анни, п-і Юдита Новак від Батьківського Комітету Недільної Школи, панна Іванна Гамерська від мол. відділу УПЛіги, Мих. Боднар від Вівтарних Хлопців та ін. І. Лескі вручив Ювілятові золотого годинника, і представив урядовців міста, членів комітету і старих піонерів, що разом з Ювілятом клали основи під розбудову парафії. Ювілят почав душпастирство в Картереті в 1932 р., під час депресії, коли парафія мала лише церкву з великим довгом. Під його проводом продовж 37 років парафія переборола багато труднощів і згодом збудувала парафіяльне мешкання, малу залю, відтак Громадський Осередок, дім для сотрудника і ще два доми та велику площу біля Осередку, перебудувала і віднoвила церкву, встановила іконостас, розмалювала церкву, встановила охолодження в Осередку і позбулась боргів. Зокрема ж Ювілят із покійною дружиною Іриною зорганізував при парафії існуючі Недільну і Рідну Школи.

Томас Деверін, мейор Картерету, привітав від міста, згадуючи, що Ювілят вже третій раз є членом „Велфер Борд" і капеляном пожежної сторожі. Він подарував Ювілятові диск з електричним годинником і з написом: „Впреп. о. І. Гундякові з нагоди 50-ліття священства від вдячних громадян Картерету". Від „Велфер Борд" вітав Дж. Вайсс, згадуючи про довголітню дружбу, і вручив йому настільного календаря на мармуровій відставці з написом. Зворушений Ювілят подякував всім за привіти і побажання, казавши, що це заслуга всіх, хто мав добре серце і жертвенність і важко працював. Дякував Богові за їх відношення; висловив радість, що біля нього його єдина дочка Слава з мужем Йосипом Полегоньким, що був колись вівтарним хлопчиком, і двома внуками. Тут парафія відпровадила на вічний спочинок його активну дружину Ірину, і висловив молитовне бажання, коли його Господь покличе, щоб парафія теж і його похоронила.

Під час бенкету церковний хор відспівав в'язанку пісень під диригентурою Дмитра Зазворського.

О. про. П. Мелех подякував комітетові ювілею і всім гостям, а о. прот. А. Селепина прочитав окрему молитву. В кінці всі заспівали український національний гимн.

Т. О. Ф.

„Гей, струнко стань, на прапор глянь!"

Осередок СУМА ім. Гетьмана Богдана Хмельницького в Клівленді, при наполегливій праці Булави Ю. СУМА, Гуртка Матерів та Батьківського Комітету, 1-го червня 1969 р. на Оселі СУМА „Хортиця" врочисто посвятив прапор 3-го Відділу Ю. СУМА „Корсунь" у Клівленді.

Прибуття нової еміґрації, в тому й сумівської молоді, пожвавило українське життя міста. Клівлендська сумівська молодь оформилась в Осередок 1950 р., і 20-гою стадією почала творити Відділ Ю. СУМА.

Клівлендський Відділ Ю. СУМА дуже скоро організовано, вже в 1951 р. до нього записалось 13 юнаків. Відділ зареєстровано як 3-ій, а згодом ще й отримано додаткову назву „Корсунь".

В неділю 1-го червня рано розпочався Апель юнацтва, що ним керував бунчужний дружинник Ігор Цішкевич, та піднесенням американського і українського прапорів. Обозні, дружинники Оля Головка і дружинник Микола Стадник, здали звіт бунчужному, він здав звіт коменданту Григорієві Головці, який привітав юносумівську молодь привітом „Честь України — готов боронити!" Тим роям, які складали іспити в 1969 р., роздано іспитові відзнаки і посвідки. Юнацтво складало іспити з таких роїв: Рій „Фіялки", дівчата, і Рій „Стрільці", хлопці, 1-ий іспит; Рій „Орли", хлопці, 2-ий іспит, Рій „Лілії" — дівчата, і Рій „Леви" — хлопці, 3-ий іспит молодшого юнацтва. Відтак була перерва та обід, аж о год. 2-ій знову відбулись звітування, коли прибули й околичні Осередки Ю. СУМА зі своїми прапорами.

Офіційно розпочато Свято співом Сумівського Маршу „Гей струнко стань, на прапор глянь". Польову Службу Божу та посвячення Прапору довершив бувший Клівленді, шцС.отяплмбьгї член Відділу Ю. СУМА в Клівленді, тепер на парафії в Честері, о. Михайло Ревтюк. У проповіді Всеч. о. Ревтюк дуже зворушливо говорив до юнацтва і вказував дальший шлях, як потрібно поводитись і берегти та шанувати свій Прапор, покликаючись на славні Ко-шанувати свійяплмбюяплм зацькі Полки, які в боях під своїми прапорами перемагали ворогів; тут, в Америці, хоча як нам всім вільно і добре живеться, все таки туга за Україною не згасає і не можна порівняти ріку Міссіссіпі з нашим українським Дніпром. Згадав й про те, що у Львові й Києві українці бояться говорити своєю рідною мовою, а тут, у Вашинґтоні, деякі українці вже встидаються говорити по-українськи, помимо того, що тут жодних перешкод немає. Отець Ревтюк закликав сумівську молодь бути добрими християнами і добре виховатись у своєму національному, українському дусі, а тим самим бути добрими горожанами Америки.

Головними кумами були: Іванка Яремко, Надя Міґелич, Микола Поглід і Василь Мудрак, а околичні Осередки СУМА і коло 20 Товариств міста Клівленду репрезентували представники, і тим самим були також кумами: від прапору тримали сплетені синьо-жовті стрічки, стояли на трибуні, а всі інші також тримали синьо - жовті стрічки, але стояли коло трибуни.

Опісля посвячення головний кум Василь Мудрак передав прапор членові Г. У. СУМА Григорієві Головці, той передав голові Осередку СУМА Петрові Райці, а д. Райца передав булавному Ю. СУМА Ігореві Цішкевичові. При такій передачі з рук до рук кождий коротко промовлав. Харунжими Відділу стали: Михайло Міґелич, Михайло Ліпнянський і Василь Гусак.

Рої „Фіялки" і „Стрільці" зложили приречення на „Слово", а рої „Лілії" і „Леви" прирекли на „Обітницю". Ті чотири рої складали приречення вже на новопосвяченому прапорі.

Після юнацтва отримали відзнаки Виховників ті, що вже давніше їх мали за признані: Мирослава Мудрак, Оля Головка, Ганя Ковальчук, Люба Кігічак і Ярослав Краснянський, які отримали Виховників 1-го ступення, а Іван Коломиєць і д-р Богдан Футей отримали 2-го ступення Виховників.

Так складалось, що отець Ревтюк мав свої уродини, тому всі присутні заспівали „Многа Літа", а комендант свята вручив від сумівської молоді отцеві вирізьблений альбом.

Святкове слово виголосив Головний Предсідник УН-Помочі, член Екзекутиви УККА та член ГУ ООЧСУ д. Володимир Мазур з Пітсбурґу, колишній член СУМА в Клівленді. В першу чергу д. В. Мазур від тих трьох установ передав для сумівської молоді привіт і виголосив дуже змістовне слово до молоді, пов'язане з посвяченням прапору. Його промову оплескала привітна молодь, яка той прапор посвячувала.

По святочній частині відбулась мистецька. Мистецьку програму підготував Виховник 2-го ступення Василь Мудрак, а програмою керував Виховник 2-го ступення Теофіль Цішкевич: секстет сумівок виконав чотири пісні — „Слухайте, слухайте", „Світить місяць", „Пряла я куделицю" і „Ішов я раз по стежці". Леся Юськів гарно деклямувала вірш „Наш Прапор", який написав сумівець Павло Присяжний. Теофіль Цішкевич до короткого слова попросив сотника УНР Івана Макогона, який репрезентував Клівлендських вояків ОБВУА. Він згадав про криваві часи і бої Петлюрівської Армії, бажав сумівській молоді кріпко тримати Прапор у своїх руках, а в слушний час його занести до Золотоверхого Києва!

Кінцевою точкою мистецької програми був виступ танцювального гуртка „Ластівка", що його веде вже довгі роки (один з перших юних сумівців з 1951 р.) Віктор Богуславський, і танцювальна група. Танцювальний гурток виконав танок „Журавель", дівчата наймолодші і старші, дуже добре виконали свій танок, а найкраще захопила публіку маленька Леся Данко; „Козачок" — наймолодші дівчата і хлопці, та „Гопак" — старші дівчата і хлопці, всі вони дістали в подяку бурхливі оплески.

Комендант свята Григорій Головка подякував присутнім за таку чисельну участь — було понад 800 осіб. Мистецьке оформлення на трибуні, з великою Емблемою СУМ, виконав Іван Коломиєць.

Володимир Кметь

Вечір сонат Рафаїла Венке і Дарії Каранович

В Ню Йорку відбувся „Вечір сонат" скрипаля Рафаїла Венке, під акомп. піяністки Дарії Каранович. Слухачів зійшлося багато, в залі Укр. Інституту Америки, довелось доставляти крісла, щоб і у фоє прослухати цікаву програму. Камерні вечорі у нас рідкість, тож три сонати: Бетовена, Брамса і Грудина та „Інтродукція" Сен-санса полонили зацікавлених. Молодий, темпераментний Рафаїл Венке, вихованець американських шкіл, і з довголітнім европейським стажем і досвідом п-і Дарія Каранович знайшли спільну мову і переконливо заговорили музикою до скупченої публіки.

В першій сонаті Бетовена були досконало виведені типово Бетовенівські „субіто піяно", а в другій частині ще й виразно виступив український мотив, якого чимало зустрічаємо в Бетовена. Брамс звучав глибоко і співучо. Знавець форм сучасний композитор Володимир Грудин, після виконання його сонати оп. 66 ч. 2 щиро дякував мистцям, заявляючи, що такого виконання своєї композиції ще не чув.

Останній Сен-санс звучав зовсім французьким стилем.

На наддаток мистці виконали композицію Степового. Побажано, щоб такого рівня концерт повторили наші мистці в Нюарку та по інших містах Америки.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Про похорон сл. п. Зіновія Лиська

Похорон д-ра Зіновія Лиська відбувся 7 червня із церкви св. Юра в Ню Йорку на Православний Цвинтар в Банвд Бруку. Панахиди в четвер, п'ятницю і суботу та похоронний обряд відправив о. С. Голик, ЧСВВ, парох церкви св. Покрови на Бронксі, парохіянином був пок. д-р Лисько, і о. К. Височанський. На панахидах промовляли: Д. Карапович від УМІ, проф. Д. Горняткевич і мґр. Шуль від УВАН, мґр. Р. Гуглевич від Об'єднання Українських Організацій міста Ню Йорку і проф. Меланія від давніх учителів УМІ ім. Лисенка у Львові і в Стрию. Над могилою виголосив слово дир. „Самопомочі" в Джерзі Сиґі. М. Коць, видавець Кодексу Українськох Народних Мелодій Зиновія Лиська.

Хор „Думка" під проводом мґра Л. Крушельницького причинився до звеличення похоронних обрядів.

На тризні, при великій участі жалобних гостей, говорили: проф. Р. Чубатий від ОБУА, — Покійний був Січовим Стрільцем, ред. Костюк від музичного журналу „Вісті", проф. Ю. Оранський від Відділу УМІ у Філядельфії, М. Клецор і О. Соневицька.

Сумний настрій поєднався з постановою утривалити монументальний твір пок. д-р Зиновія Лиська.

У ВАНКУВЕРІ ВІДБУДЕТЬСЯ СТУДЕНТСЬКИЙ З'ЇЗД

Ванкувер, Канада. — Від 28 серпня до 2 вересня триватиме тут з'їзд Союзу Українського Студентства Канади, СУСК. Перед СУСК стоять важливі проблеми, зокрема справа вивчення української мови там, де вже є загроза її цілковитого знищення в час, коли в Україні Москва провадить завзяту боротьбу ґеноцидного типу за знищення української мови. Крім ділових нарад і панелів, учасники з'їзду матимуть свою вечірку, а 2 вересня відбудуть цілоденну мандрівку по морю.

В ЗАМКУ „КАСА-ЛОМА В ТОРОНТІ...

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

Українці в Канаді репрезентовані на виставці світлинами піонерів та визначних політичних і громадських діячів. Маючи поважні досягнення на всіх ділянках життя, почавши від політики, культури, науки, мистецтва, „бизнесу"; різних професій, аж до спорту включно, канадські українці, крім прив'язання і любови до традиції і культури рідного народу, понад усе цінять свободу і демократичні права, якими втішаються в Канаді.

До Почесної Дирекції Товариства „Українська Спадщина" запрошено: архиєпископа Української Греко-Православної Церкви Владику Михаїла, єпископа Української Католицької Церкви Владику Ісидора, п-ні Марґариту Кемпбел, контролера у міській управі Торонта, сенатора Павла Юзика.

Дирекція Товариства „Українська Спадщина": Стефанія Савчук — голова Центральної ОУК, Марія Солонинка — голова Централі ОЖ ЛВУ, Олександра Хороша - Ґреґорі — голова Домініяльної Управи СУК, д-р Осип Бойко — голова Відділу КУК в Торонті.

Екзекутива: Ірина Малицька (голова Крайової Управи ЛУЮЖК) — голова, мґр. Роман Мельник — секретар, д-р Михайло Кондрацький — фінансовий секретар, Богдан Дзерович — керівник вистави, адв. Богдан Онишук — правний дорадник.

На кошти влаштування виставки вплинули пожертви від Українського Народного Союзу та інших організацій і поодиноких людей. Управа Товариства „Українська Спадщина" сподівається, що велика українська громада в Торонті виявить своїми пожертвами зрозуміння вартости і доцільности такої виставки, яка показує обличчя, досягнення і змагання нашої спільноти.

Світлини на виставці запозичені з Державного архіву в Оттаві та з Енциклопедії Українознавства.

В АМЕРИЦІ И У СВІТІ

НАПАСНИКИ, ІМОВІРНО АРАБИ, вчинили напад *на нафтові обладнання в Ізраїлі, поблизу Гайфи.* Вони перервали нафтопровід, пошкодили електролінію та підпалили кілька об'єктів. Однак, через 45 хвилин пожежники вже контролювали вогонь. Заарештовано шестеро запідозрених. Через годину *після нападу електролінія вже* працювала.

ЩОТИЖНЯ ДО ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ТІКАЮТЬ яких 250 осіб із окупованої Чехо - Словаччини, про що повідомляють з Бонну. Нова хвиля втікачів з ЧССР посилилась, починаючи від травня ц. р. На 21 серпня — день першої річниці окупації країни військами СССР, Москва підготовляє „маневри" своїх та інших військ. Втікачі до Зах. Німеччини розповідають про ненависть чехів і словаків до окупантів.

ВАРШАВСЬКА ПРЕСА подала вістку, що в Пекіні, на одному з спортових стадіонів, судили прилюдно 105 „ворогів народу", а цьому масовому судилищі приглядалось 150,000 людей. 11 підсудних засудили на кару смерти і негайно її виконали, в присутності вибраної з юрби, „еліти". Інші дістали високі судові вироки. За варшавськими джерелами, всіх їх судили „за грабежі, душогубства, злодійства і насильства".

З праці УВАН у Канаді

ВИСТУП Д-РА ІВАНА ТЕСЛІ В УВАН

Дня 22 червня загостив до УВАН у Вінніпезі дійсний член УВАН д-р Іван Тесля з Оттави і так відбулося зібрання членів і прихильників у „Домі Науки". Гостя привітав президент канад. УВАН проф. Яр. Рудницький, а д-р І. Тесля подав подробиці про своє наукове відрядження зібрати матеріяли до історії українських фарм і хліборобського життя в степових провінціях Канади. Цей проєкт здійснюється з допомогою Канадійської Ради („Кенада Кавнсіл"), що признала йому дослідну стипендію. Д-р І. Тесля проводить літні місяці на заході Канади, відвідуючи українських фармерів. Після доповіді відбулася дискусія, говорили: д-р М. Марунчак, проф. М. Боровський, п-і Ольга Войценко, д-р М. Мандрика, інж. А. Качор, підкреслюючи важливість праці д-ра І. Теслі, зокрема його порівняльну методу, що об'єктивно з'ясує вклад українських піонерів у розбудову канадійського хліборобства та порівнює цей вклад із вкладом інших етнічних груп. На закінчення зібрання гість оглянув архів - бібліотеку й мистецьку ґалерію УВАН та вписався в почесну книгу „Дому Науки".

На зібранні УВАН у „Домі Науки" в Вінніпезі відмічено появу 4-го тому „Літопису українського життя в Канаді" Ольги Войценко. Від УВАН вітали авторку члени УВАН, підкреслюючи велике значення цієї книжки для історії українського життя в Канаді та її послідовну працю від 1961 р. в цьому напрямі. Пані Войценко пояснила, що працює над своїм літописом поза обов'язковими годинами зайнять в „Українському Голосі", дуже часто не відпочиваючи. Має в пляні опрацювати дальші томи, які покриють роки 1940-1970. Цілість обхоплюватиме коротку хроніку українського життя в Канаді за приблизно сто років. Книжка має показники - індекси. На зібранні приявні переглянули перший примірник праці, який авторка передала до бібліотеки УВАН.

У неділю 11 травня 1969 р. було закрито виставку портретів, рисунків та пейзажів п-і Катерини Антонович в Ґалерії УВАН у Вінніпезькому „Домі Науки". Виставка тривала від 9 квітня. Крім українців оглянули її коло сотні неукраїнських гостей. Закрила виставу п-і Е. Етселл, член Міської Ґалерії Мистецтва. На найближчий час заплановано в тім же „Домі Науки" ювілейну річну виставку Школи Малювання й Рисування, що її роками провадить в Укр. Народному Домі п-і К. Антонович.

Матура Українознавства в Ст. Кетеринс

Матуранти в Ст. Кетеринс. У першому ряді (зліва) сидять: проф. Д. Казанівський, о. д-р Н. Комар, проф. І. Бойчук, проф. С. Паладійчук, о. прот. Ф. Легенюк. У другому ряді: Ірка Шумило, Ганя Грабовенська, Соня Кухар, Маруся Щудло, Марта Ласійчук, Леся Пилипяк, Богданка Роздольська і Маруся Приймич. У третьому ряді: Степан Фіцик, Богдан Піжицький, Нестор Сьолковський, Богдан Піх, Ярко Пришляк, і Богдан Дяків. Нема Варвари Тиховецької.

Восени 1965 р. виринула потреба дати юначкам і юнакам Пласту основні відомості з преметів українознавства для їх другої пластової проби. Вже й раніше п-в Гараси возили дітей, Ореста і Ольгу, на Курси Українознавства до Торонтта. Але знайшовся інший вихід: досвідчений педагог колишній мешканець Ст. Кетеринс, проф. Іван Бойчук, виявив добру волю приїздити до Ст. Кетеринс кожної неділі й давати лекції юначкам і юнакам. Записалося 15 юначок і юнаків. Парох церкви св. Кирила і Методія о. д-р Н. Комар, кол. пластун, дав безплатно приміщення курсам, і так почалась наука. Курси Українознавства ім. гетьмана І. Мазепи при Філії УНО Торонто — місто прийняли курси в Ст. Кетеринс, як свою Філію. На основі того договору за матеріяльну ділянку (платня учителів, приміщення) відповідала пластова Станиця, а за навчально - виховну ділянку — програма, учителі — Шкільна референтура Філії УНО в Торонті. На таких основах курс існував до року 1968. Коли ж Управа Відділу КУК рішила минулого року заопікуватися курсами українознавства і поширити засяг курсів на організації і церковні громади, то обидві церковні громади (катол. і православна) та пластова станиця погодилися на одні спільні курси при Відділі КУК, але організації Виз вольного Фронту, приміщені в Українському Чорноморському Домі, до спільних курсів не приступили і провадили курси окремо. При Управі Відділу КУК зорганізовано окрему референтуру курсів, яку очолив Маріян Кухар, і зорганізовано навчання у трьох клясах. Вписалося лише 37 дітей, а закінчило 33.

Вчителями були: проф. І. Бойчук, о. д-р Н. Комар, о. прот. Ф. Легенюк і проф. Д. Казанівський.

Найважливішою подією в червні була перша тут матура і вручення дипльомів. 27 і 28 червня відбулись іспити. До іспитової комісії входили С. Паладійчук, о. д-р Н. Комар, о. прот. Ф. Легенюк, І. Бойчук і Д. Казанівський. До іспитів зголосились 15 курсанток-ів. У неділю 29 червня вручено їм дипльоми. Всі вони закінчили іспити матурою: 4 з відзначенням, 8 з дуже добрим поступом, 1 добре, а 2 задовільно.

Успішне закінчення курсів треба завдячувати посвяті проф. І. Бойчука, який протягом чотирьох років щонеділі приїздив з Торонта, щоб провадити лекції. Один рік доїзджала з Торонта також учит. п-і О. Бородчак. Очивидно, що свідомість батьків і витривалість курсанток-ів теж треба підкреслити.

Рідні Школи і курси українознавства є найважливішим завдання всіх організацій, церковних громад і Відділів КУК, бо яка буде молодь, таке майбутнє будуть мати церкви, організації і українська спільнота.

Кость Фіцик

ТАРЗАН ч. 6229. Розмова з генералом Ітсом

Вістка про масакру лікарів і медсестер жорстокими автохтонами мото-мото дійшла до країни Тарзана.

Заки приймемо якесь рішення — дістаньмо радше на радіо „старого пана".

Готово, пане, — це генерал Ітс.

Генерале, Тарзан є зі мною. Він думає, що було б помилкою заатакувати плем'я мото-мото.

Гелло, Тарзане! Я погодився б, але в додатку до вбивств — ті туземці тримають в полоні одну медсестру. Ми мусимо швидко врятувати її!

Так, генерале Ітсе, але я зробив полковникові Блейкові сугестію...